

Έντυπη έκδοση

Κοινωνία

Έντυπη έκδοση

Δυσπιστία και γραφειοκρατία υψώνουν τείχη στην καινοτομία

Για αδυναμία να κατανοήσει τη σημασία της βασικής έρευνας για την οικονομική ανάπτυξη κατηγορεί την κυβέρνηση η επιστημονική κοινότητα: «Προσπαθεί να ψήσει ψωμί χωρίς να επενδύει στη δημιουργία προζυμιού!»

12.02.2025

19:15

Κοινωνία

Έντυπη έκδοση

Ιωάννα Σουφλέρη

Φωτογραφία: Shutterstock

12.02.2025

19:15

Κοινωνία

Έντυπη έκδοση

ΣΧΕΤΙΚΟ άρθρο

Η ουσία μιας παραίτησης

Για αδυναμία να κατανοήσει τη σημασία της βασικής έρευνας για την οικονομική ανάπτυξη κατηγορεί την κυβέρνηση η επιστημονική κοινότητα: «Προσπαθεί να φήσει ψωμί χωρίς να επενδύει στη δημιουργία προζυμιού!»

Eνα ιστορικό ανέκδοτο θέλει τον Γλάδστωνα (William Ewart Gladstone, 1809-1898), όταν ήταν υπουργός Οικονομικών της Αγγλίας στη δεκαετία του 1850, να επιθεωρεί τα εργαστήρια στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στο γεμάτο καλώδια εργαστήριο του Φάραντεϊ (Michael Faraday, 1791-1867), ο Γλάδστων, κάπως υπεροπτικά, ρωτά να μάθει τη χροσιμότητα των πειραμάτων του.

Και ο Φάραντεϊ, με το γνωστό βρετανικό φλέγμα, καλεί τον συνομιλητή του να δει το εύρημά του ως μωρό που όταν μεγαλώσει θα το φορολογήσει. («One day Sir, you may tax it» είναι η χαρακτηριστική φράση που του αποδίδεται).

Το εν λόγω μωρό ήταν βεβαίως ο πλεκτρομαγνητισμός (ανακαλύφθηκε από τον Φάραντεϊ το 1831) και όλοι γνωρίζουμε τι έχει αποφέρει στον σύγχρονο πολιτισμό: από την ενεργειακή βιομηχανία και τα δορυφορικά συστήματα μέχρι τα φώτα και τις πλεκτρικές συσκευές του σπιτιού μας, όλα ανάγονται στην περιέργεια του Φάραντεϊ να μάθει πώς λειτουργεί ο κόσμος.

Ιστορικά, η έρευνα της περιέργειας, αυτή δηλαδή που δεν έχει συγκεκριμένο στόχο (συχνά ονομάζεται και βασική έρευνα), είναι αυτή που εν τέλει δίνει και τα περισσότερα προϊόντα. Διόλου τυχαία, οι χώρες που κατανόησαν την ανάγκη να υποστηρίξουν την έρευνα της περιέργειας είναι οι χώρες που σήμερα διαθέτουν και το μεγαλύτερο κατά κεφαλήν εισόδημα.

Ηχηρή παραίτηση

Αυτή την απλή και αποδεδειγμένη (διαχρονικά και διεθνώς) αλήθεια φαίνεται πως δυσκολεύεται να αντιληφθεί η ελληνική πολιτική πηγεσία, πράγμα που προκάλεσε την πρόσφατη παραίτηση του διεθνούς φήμης καθηγητή του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ **Σπύρου Αρταβάνη-Τσάκωνα** από τη θέση του προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Ερευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ), δηλαδή του ανώτατου γνωμοδοτικού οργάνου της χώρας για τους κρίσιμους για την οικονομία τομείς της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας.

Την παραίτησή τους υπέβαλαν και άλλα μέλη του ΕΣΕΤΕΚ, μεταξύ των οποίων ο ιστορικός του Πανεπιστημίου Πρίνστον των ΗΠΑ, Αγγελος Χανιώτης, ο καθηγητής υπολογιστικής επιστήμης του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ Πέτρος Κουμουτσάκος, ο επικεφαλής της εταιρείας Biogen Στέλιος Παπαδόπουλος, και ο Μοριακός βιολόγος του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Ερευνας της Κρήτης Ιωάννης Ταλιανίδης, συμμεριζόμενοι την άποψη του κ. Αρταβάνη-Τσάκωνα, η οποία συνοψίζεται στη φράση του: «*Όλοι μιλούν για startups και καινοτομία αλλά δεν καταλαβαίνουν ότι*

Παρασκευή, 14 Φεβρ 2025
Τελευταίες Ειδήσεις

ΤΟ ΒΗΜΑ
Publishing Partner WSJ

Publishing Partner
THE WALL STREET JOURNAL.

Πολιτική Κοινωνία Οικονομία Κόσμος Διπλωματία Πολιτισμός Science Γνώμες

Κοινωνία

Δυσπιστία και γραφειοκρατία υψώνουν τείχη στην καινοτομία

Μοιράσου το

*υφίσταται εν κενώ» εξέφρασε μιλώντας στο «Βήμα» ο βιολόγος Αναστάσης Περράκης από το Πανεπιστήμιο της Ουτρέχτης στην Ολλανδία εξηγώντας ότι «*η βασική έρευνα υψηλής ποιότητας είναι αυτή που θα εκθέσει τους φοιτητές στον επιστημονικό τρόπο σκέψης, θα καλλιεργήσει την ικανότητα για διατύπωση σημαντικών και πρωτότυπων ερωτημάτων, θα**

στηρίζει την ικανότητα και τις δεξιότητες για την εξεύρεση λύσεων σε πολύπλοκα προβλήματα, θα δημιουργήσει τις υποδομές σε ανθρώπινο και υλικοτεχνικό δυναμικό και τελικά θα οδηγήσει στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη».

«Αγοραία αντίληψη»

Ομοίως, ο ομότιμος καθηγητής Φυσικής του Πανεπιστήμιου Κρήτης, **Κώστας Φωτάκης**, ο οποίος διετέλεσε αν. υπουργός Ερευνας & Καινοτομίας την περίοδο 2015-2019, δήλωσε στο «Βήμα» ότι η κυβέρνηση «*αντιμετωπίζει την επιστημονική έρευνα ως εργαλείο που πρέπει να εξυπηρετεί ευκαιριακές ανάγκες της αγοράς, οι οποίες αποτελούν θέσφατο κι έχουν υπέρτατη αξία*» διευκρινίζοντας ότι «*η χρονιμοθηρική αυτή αντίληψη παραβλέπει την καίρια σημασία της ελεύθερης ποιοτικής έρευνας που προκύπτει από την επιστημονική περιέργεια, δημιουργώντας έτσι σοβαρές στρεβλώσεις.*

Επιπλέον, η αγοραία αντίληψη για την έρευνα έχει περιορισμένη εμβέλεια, ιδιαίτερα σε χώρες όπως η Ελλάδα όπου βάση ανάπτυξης αποτελούν οι φθηνές υπηρεσίες, ο τουρισμός και δραστηριότητες τύπου «real estate» και όχι οι τεχνολογικές υπηρεσίες και προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας».

Με άλλα λόγια, τόσο τα παραιτηθέντα μέλη του ΕΣΕΤΕΚ όσο και η ελληνική ερευνητική κοινότητα εκτιμούν ότι η παρούσα κυβέρνηση μοιάζει να προσπαθεί να ψήσει ψωμί, χωρίς ωστόσο να θέλει να επενδύσει στη δημιουργία προζυμιού! Και όταν αναφερόμαστε στην έρευνα, βασικό συστατικό του προζυμιού είναι το ανθρώπινο δυναμικό. Συστατικό για το οποίο μπορούμε πράγματι να είμαστε πολύ υπερήφανοι, όπως αποδεικνύουν οι επιτυχίες των ελλήνων επιστημόνων στη διεκδίκηση διεθνών ανταγωνιστικών ερευνητικών προγραμμάτων.

Αριστο ανθρώπινο δυναμικό

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι πρόσφατες επιτυχίες στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα ERA Chairs (Εδρες ERA). Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί ειδικά για να δώσει τη δυνατότητα στις χώρες να προσελκύσουν διακεκριμένους

Δυσπιστία και γραφειοκρατία υψώνουν τείχη στην καινοτομία - ΤΟ ΒΗΜΑ
επιστήμονες από το εξωτερικό, με στόχο να δημιουργηθούν
ερευνητικές ομάδες σε τομείς αιχμής.

Στην πρόσκληση του 2022 ήμασταν η χώρα με τα περισσότερα
εγκεκριμένα έργα! Συνολικά έχουν εγκριθεί για χρηματοδότηση
δώδεκα έδρες σε εφτά διαφορετικά ακαδημαϊκά ιδρύματα της
Ελλάδας, συνολικού προϋπολογισμού 30 εκατομμυρίων ευρώ.
Για να υλοποιηθούν όμως οι στόχοι του προγράμματος ERA
Chairs απαιτείται και η συμβολή της πολιτείας.

Οπως εξήγησε στο «Βήμα» ο κ. **Αλέξανδρος Σταματάκης**, ο
οποίος ήρθε με άδεια άνευ αποδοχών από τη θέση του στο
Πανεπιστήμιο του Μονάχου και του Ινστιτούτου Τεχνολογίας
της Καρλσρούης όταν εγκρίθηκε το πρόγραμμά του και ήρθε
στο Ινστιτούτο Πληροφορικής του ΙΤΕ στην Κρήτη,
*«υποχρεωτικό παραδοτέο των προγραμμάτων είναι η
διασφάλιση της συνέχειας της δραστηριότητας της
νεοσύστατης ερευνητικής ομάδας και μετά τη λήξη της
χρηματοδότησης μέσω του έργου ERA Chairs. Ετοι, απαιτείται
η δέσμευση για δημιουργία και πλήρωση μόνιμης οργανικής
θέσης στον ακαδημαϊκό φορέα υποδοχής».*

Κοντόφθαλμη λογική

Η προθεσμία για την εκπλήρωση αυτής της προϋπόθεσης λήγει
μέσα στο 2025 και παρά τις αγωνιώδεις εκκλήσεις των
επιστημόνων αλλά και των φορέων που τους υποδέχθηκαν
(πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα), μέχρι σήμερα η
πολιτεία δεν έχει ανταποκριθεί. Την κοντόφθαλμη, οικονομικά
και επιστημονικά, λογική αυτής της αντιμετώπισης των
επιστημόνων δίνουν οι υπολογισμοί του κ. Σταματάκη: *«Η ΕΕ
μάς δίνει τώρα 2,5 εκατομμύρια ευρώ ανά ερευνητή και ζητεί
από την πολιτεία την ίδρυση θέσης για αυτόν ώστε να
εξασφαλισθεί η συνέχεια της επένδυσης».*

*Με δεδομένο ότι η μέση πλικία των ερευνητών είναι 40 ετών,
για τους μισθούς τους η πολιτεία θα ξοδέψει περίπου ένα
εκατομμύριο ευρώ ανά επιστήμονα μέχρι τη συνταξιοδότησή
του». Δηλαδή, χωρίς να υπολογίσουμε τα χρήματα που θα
μπορέσει να φέρει στη χώρα από επόμενα ερευνητικά
προγράμματα ο κάθε ένας από τους άξιους αυτούς*

Δυσπιστία και γραφειοκρατία υψώνουν τείχη στην καινοτομία - ΤΟ ΒΗΜΑ επιστήμονες, η πολιτεία μοιάζει να αδιαφορεί και για τους καρπούς των ερευνών τους, τα μωρά που όταν μεγαλώσουν θα μπορέσει να φορολογήσει!

Και ενώ είμαστε ο μόνη χώρα στην ΕΕ που αποτυγχάνουμε στην υλοποίηση αυτού του προγράμματος, η διαφαινόμενη αδυναμία μας να κρατήσουμε τους διακεκριμένους ερευνητές δεν είναι το μόνο στο οποίο αποτυγχάνουμε: εφέτος το Ελληνικό Ιδρυμα Ερευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ), ο χρηματοδοτικός φορέας της έρευνας στη χώρα μας, δεν είναι σε θέση να κάνει νέες προκηρύξεις!

Δυσπιστία και ασυνέχεια

Μιλώντας στο «Βήμα» η καθηγήτρια **Ξένια Χρυσοχόδου**, πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του ΕΛΙΔΕΚ, είπε: «*Βλέποντας το εξαιρετικό δυναμικό της ερευνητικής κοινότητας θλιβομαί καθώς είναι η πρώτη φορά που το ΕΛΙΔΕΚ δεν θα είναι σε θέση να κάνει μια νέα προκήρυξη το 2025. Παρά την εξαιρετική συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ερευνας και Καινοτομίας και αρμόδιους υφυπουργούς, η σημασία της βασικής έρευνας για την πολιτεία δεν φαίνεται προφανής ώστε να βάλει σε προτεραιότητα τη χρηματοδότησή της.*

Επιπλέον, μια έλλειψη εμπιστοσύνης προς την επιστημονική κοινότητα και καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση θεμάτων στερεί από το ΕΛΙΔΕΚ και τη χρήση πόρων που διαθέτει για τη χρηματοδότηση δράσεων». Παρ' όλα αυτά, η κυρία Χρυσοχόδου ευελπιστεί ότι «η πολιτεία θα επιδειξει γρήγορα τη βούληση, θα προσπαθήσει ειλικρινά και θα στηρίξει ευφυώς τη βασική έρευνα χωρίς την οποία δεν μπορεί να υπάρξει καινοτομία».

Πάντως, την αισθηση δυσπιστίας της κυβέρνησης απέναντι στην ερευνητική κοινότητα έχουν πολλοί επιστήμονες. Σχετικά πρόσφατο μέλος του ΕΣΕΤΕΚ ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών και μέλος του ITE, χημικός μηχανικός **Σπύρος Πανδής**, δεν σκοπεύει να παραιτηθεί, αν και αντιλαμβάνεται την απογοήτευση των συναδέλφων του.

Επισημαίνει ωστόσο ότι «η γραφειοκρατία σε κάνει να αισθάνεσαι ότι η πολιτεία σε αντιμετωπίζει ως απατεώνα.

Αντιθέτως, στο εξωτερικό σε εμπιστεύονται και σου δίνουν την ελευθερία να κάνεις αυτά που θέλεις. Φυσικά, στο τέλος υπάρχει ο έλεγχος των παραδοτέων».

Ελλειψη οργάνωσης

Εκτός από έλλειψη οράματος και θέλησης, τα παραπάνω καταδεικνύουν και μια έλλειψη οργάνωσης και συντονισμού. Μιλώντας στο «Βήμα» ο ιστορικός του Πανεπιστημίου Πρίνστον των ΗΠΑ και παραιτηθέν μέλος του ΕΣΕΤΕΚ, **Αγγελος Χανιώτης**, δήλωσε ότι «*για την αποτελεσματική αξιοποίηση των χρημάτων που επενδύονται για τη βασική έρευνα είναι απαραίτητη η ύπαρξη ενός ενιαίου φορέα ο οποίος θα έχει την ευθύνη του συντονισμού, της αξιολόγησης και της στρατηγικής για την έρευνα ώστε να εξασφαλίζονται η συνέπεια και η συνέχεια*».

Φαίνεται πράγματι αυταπόδεικτο ότι η συνέπεια και η συνέχεια είναι προϋποθέσεις για να λειτουργήσει η έρευνα ως ο θεμέλιος λίθος της ανάπτυξης: αν όντως η έρευνα είναι το μωρό που μεγαλώνοντας θα στηρίξει την οικονομία της χώρας, η χώρα δεν μπορεί να το «ταΐζει» αν και όταν θυμάται!

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ STARTUP ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Ακολούθησε το Βήμα στο [Google news](#) και μάθε όλες τις τελευταίες ειδήσεις.

Σχετικά άρθρα

Η ουσία μιας παραίτησης

02.02.2025, 10:40

Διστυχώς, το ΕΛΙΔΕΚ φυτοζωεί

12.02.2025, 18:55

Η αριστεία δεν είναι ποτέ τυχαία

12.02.2025, 18:46

Editor's Choice

Ο Τραμπ κηρύττει εμπορικό πόλεμο
- «Οι σύμμαχοι μας
συμπεριφέρονται χειρότερα από
τους εχθρούς μας»

Τέμπη: Η έκθεση των
πραγματογνωμόνων για την
εμπορική αμαζοστοιχία

Αισιόδοξα μνημάτα από
Χαμás και Ισραήλ για την
τήρηση της εκεχειρίας στη
Γάζα

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΑ

«Πιστεύω θα 'ναι μαζί» - Το «αντίο»...

ΤΟ BHMA

Ηλεία: Νεκρός 50χρονος από σφαί...

ΤΟ BHMA

Δολοφονία ο θάνατος του 70χρονου στην...

ΤΟ BHMA

Beyond Text Generation: A...

Gramm...

Install Now

Google Brain Co-Founder...

Blinkist: Andrew Ng's Reading List

Το παιχνίδι αλλάζει με...

B... Δες Περισσότερα

Αθήνα: Μειώστε χρέ...

SLBL | Ρύθμιση Οφ...

Υποβάλετε αίτηση

Κορυφαίο φίλτρο νερού βρύσος

Primato Wa...

Αγοράστε τώρα

POS & ταμειακή για αποδοχή όλων των...

Nexi

Δες Περισσότερα

Προσφορές ρεύματος και φυσικού αερίου.

Zenith

Λάβετε προσφορά

220 δωρεάν πατήματα χωρίς...

NEW

Κάντε κλικ εδώ

Η μεγαλύτερη ποικιλία σε μπουφά...

GLAMI

Αγοράστε τώρα

To Playboy επέστρεψε... αλλά...

ΤΟ BHMA

Βολβοί - Μεζές σαν γιατρικό |...

ΤΟ BHMA

Τσελέντης: Το αισιόδοξο...

ΤΟ BHMA

Μεντβέντεφ σε Ευρώπη για...

ΤΟ BHMA

Ρύθμιση Ζαχαράκη για...

ΤΟ BHMA

Ηλεία: Παραδόθηκε στις Αρχές 56χρονος για τον πυροβολισμό 50χρονου

Παραβιάσεις από Τουρκικό ATR-72 στο Νοτιοανατολικό Αιγαίο

ΑΠΘ: Αναθεώρηση του νόμου για τη διαγραφή των φοιτητών προτείνει η σύγκλητος

Δολοφονία ο θάνατος του 70χρονου στην Κέρκυρα - Ομολόγησε ο αδερφός του

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Σε ποιο ελληνικό νησί βρίσκονται τα...

ΤΟ BHMA

Γερμανία: Συνελήφθησαν Ρώσ...

ΤΟ BHMA

N. Τσαλικη: Κλείναμε τα αφτιά, γι' αυτό...

ΤΟ BHMA

«Παγωμένη» η ΕΕ με Πούτιν,...

ΤΟ BHMA

Τέμπη: Μύθοι και αλήθειες...

ΤΟ BHMA

Γυναικοκτονία στις Σέρρες:...

ΤΟ BHMA

Τέμπη: Η έκθεση των...

ΤΟ BHMA

Στην EPT ο Φάμελλος - «Όχι...

ΤΟ BHMA

ΠαΣοΚ για επίθεση Ρουβίκωνα σε...

ΤΟ BHMA

ΣτΕ: Μην παραβιάζετε τα...

ΤΟ BHMA

TO BHMA

TO BHMA

TO BHMA

**Παραβιάσεις από
Τουρκικό ATR-72 σ...**

TO BHMA

**Νέα Αριστερά: Οι δύο
χαμένες ευκαιρίες -...**

TO BHMA

**Ax, καμένε Παστέρ!
- TO BHMA**

TO BHMA

**Ο Τραμπ
τράβηξε το...**

TO BHMA

**Ζελένσκι: Η
Ουκρανία...**

TO BHMA

**Πέγκυ
Ζουμπουλάκη...**

TO BHMA

**«Αντίο» στον
Θρυλικό Τάκη...**

TO BHMA

ΔΕΙΤΕ ΕΠΙΣΗΜΑ

**Χάος στο
Μόναχο:...**

TO BHMA

**Η Ελληνίδα
πρέσβης στις...**

TO BHMA

**Μπλόκο σε
σουζήτηση για...**

TO BHMA

**ΑΠΘ:
Αναθεώρηση...**

TO BHMA

**Xiaomi Redmi 13 8GB 256GB Midnight
Black**

143.95 €

ΑΓΟΡΑΣΕ ΤΟ

TO BHMA

Publishing Partner
THE WALL STREET JOURNAL.

Newsletter 5 το πρωί

Πέντε ειδήσεις για να ξεκινήσεις τη μέρα σου

Εισάγετε το email σας

ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ

Έχω διαβάσει και αποδέχομαι τους [όρους της πολιτικής προστασίας δεδομένων](#)

Αριθμός Πιστοποίησης M.H.T.232446

Ειδήσεις	Γνώμες	Μόνο στο Βήμα	Special Editions
Πολιτική	Γιώργος Βέλτσος	The Wall Street Journal	Μαθητικές Εφημερίδες
Κοινωνία	Δέσποινα Δημά	Ανατοδότης	Διαγωνισμός Σχολικών Εφημερίδων
Δικαιοσύνη	Περικλής Δημητρολόπουλος	Πανδώρα	ΟΠΑ News
Οικονομία	Χρήστος Δόγας	Σίβυλλα	Πανεπιστήμιος Αθηνών
Κόσμος	Οδυσσέας Ιωάννου	BHMA History	100 Χρόνια Βήμα
Διπλωματία	Αντώνης Καρακούσης	BHMA Magazine International Edition	Newslett
Πολιτισμός	Γιάννης Καρτάλης	Podcasts	5 το πρωί
Νέες Εποχές	Λευτέρης Κουσούλης	To Βήμα Σήμερα	Βηματοδότης Περισσότ
Science	Δήμητρα Κρουστάλλη	Σινεμά στη σέντρα	Ταυτότητα
Υγεία	Νίκη Λυμπεράκη	Βαβέλ	Επικοινωνία
Τεχνολογία	Ιωάννα Μάνδρου	To Βήμα στην Ιστορία	Όροι χρήσης
Αθλητισμός	Τάσος Μαντικίδης	Προεδρικές Ιστορίες	Πολιτική Προστασίας Δεδομένων Cookies
Life	Γιάννης Μαρίνος	To Μυστικό της Κοιλάδας	
Cooking	Celebrities	Mάνος Μίχαλος	
Wellness	Media	Πολυτεχνείο	
Ελληνική Κουζίνα	Αυτοκίνητο	Μάρνη Παπαματθαίου	Γλώσσα - Γλώσσα
Διακοπές	Τα νέα της αγοράς	Γιώργος Παπαχρήστος	
BHMA Green		Γιάννης Πρετεντέρης	
Βιβλία		Ιωάννα Σουφλέρη	
Celebrities		Αλέξης Σταμάτης	
Media		Μαργαρίτα Σφέτσα	
Αυτοκίνητο		Ράνια Τζίμα	
Τα νέα της αγοράς		Στράτος Φαναράς	
		Δημήτρης Χόνδρος	